

4 โมเดล 3 กลยุทธ์ สร้างชุมชนสุขภาวะทางเพศ

รูปแบบการทำงาน: ชุมชนท้องถิ่น

ต้นแบบศูนย์บริการชุมชนเพื่อ “แม่วิัยรุ่น”
 เสริมศักยภาพ อสม. ผู้นำ สื่อสารเรื่องเพศ
 เชื้อนสุขศาลา แหล่งเรียนรู้ ดูแลสุขภาวะเพศชุมชน
 วิัยรุ่นพันธุ์ใหม่ใส่ใจสุขภาวะทางเพศ
 วิจัย PAR เสริมความแข็งแกร่งชุมชนสุขภาวะทางเพศ
 “หมู่บ้านต้นแบบ” สร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ
 สร้างกลไกช่วยเหลือเกื้อกูลแบบธรรมชาติ
 ขยายผล อปท. สร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ
 สื่อ สนุก สุขภาวะทางเพศ

รูปแบบการทำงาน: การศึกษานอกโรงเรียน

กศน. พูดเรื่องเพศอย่างปลอดภัย

รูปแบบการทำงาน: โรงเรียนประถมศึกษา

โรงเรียนสุขภาวะทางเพศเด็กประถม

รูปแบบการทำงาน: สถานประกอบการ

HR นักสื่อสารสุขภาวะทางเพศ

04

12

39

42

45

สารบัญ

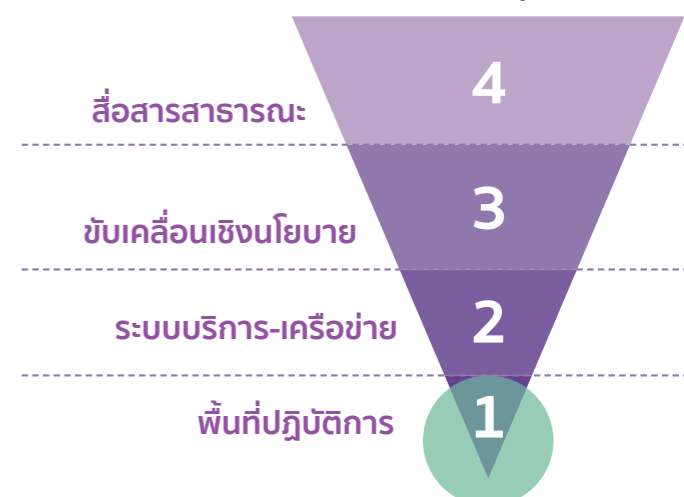
4 โมเดล 3 กลยุทธ์ สร้างชุมชนสุขภาวะทางเพศ

พื้นที่ปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ คือหนึ่งในยุทธศาสตร์การทำงานตามแผนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ ที่ภาคีสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ ร่วมกับมูลนิธิสร้างเสริมสุขภาพผู้หญิง (ศคส.) ดำเนินการเข้าสู่ปีที่ 10 โดยมี สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้การสนับสนุน

ยุทธศาสตร์ดังกล่าว มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้าง “ชุมชนต้นแบบ” ที่เด็ก เยาวชน และคนในชุมชน มีชีวิตทางเพศที่เป็นสุขและปลอดภัย อันเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับอีก 3 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การส่งเสริมคุณภาพและพัฒนาระบบบริการสุขภาพ และการช่วยเหลือผู้ที่ท้องไม่พร้อมให้สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและทันท่วงที, ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเชิงนโยบายตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น ซึ่งนโยบายสำคัญที่แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศมีส่วนในการผลักดันเมื่อครั้งยังเป็นร่างพระราชบัญญัติอนามัยเจริญพันธุ์ และได้รับการกำหนดเป็นกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 รวมทั้งยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารสังคม เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาวะทางเพศผ่านหลากหลายช่องทางสื่อสาร

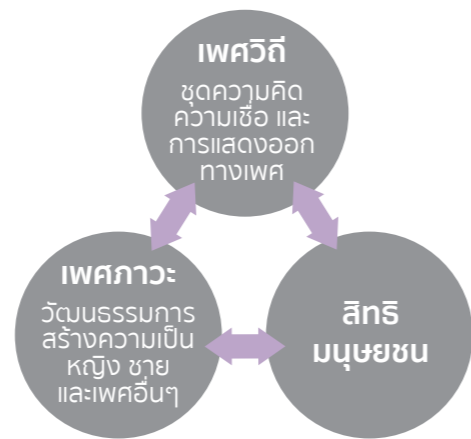
แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ

หนังสือ “4 โมเดล 3 กลยุทธ์ สร้างชุมชนสุขภาวะทางเพศ” เล่มนี้ มุ่งให้ผู้อ่านเห็นถึงภาพรวมการทำงานของแผนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ และได้สรุปตัวอย่างชุมชนสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ ทั้ง 12 แห่งหวังเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และสื่อสารถึงความเป็นไปได้ ที่ทุกคนจะเข้ามามีส่วนร่วมร่วมสร้างสุขภาวะทางเพศให้เกิดขึ้นจริง ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และสังคม

“แนวคิด” ผสาน “แนวทาง”

การดำเนินงานของแผนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ อยู่บนแนวคิดหลัก 3 ประการ ได้แก่ เพศวิถี (Sexuality) เพศภาวะ (Gender) และสิทธิมนุษยชน (Human Rights) ซึ่งนำมาปรับให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย เพื่อนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เรียกว่า **แนวคิดเรื่องเพศเชิงบวก** ที่สำคัญ ประกอบด้วย

- เรื่องเพศไม่ใช่แค่ “เพศสัมพันธ์” แต่ยังมีมิติด้านสุขภาพ ทักษะชีวิต รวมถึงทักษะการใช้ชีวิต ซึ่งทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับช่วงวัย
- เน้นการสื่อสาร “เชิงบวก” โดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ไม่ใช่การบังคับข่มขู่ ซึ่งอาจนำไปสู่การทำทนายหรือต่อต้าน
- ผู้ที่ประสบปัญหาไม่ใช่ “ตัวปัญหา” แต่พวกเขากำลัง “เผชิญกับปัญหา”
- เรื่องเพศไม่ใช่แค่เรื่องส่วนตัว หรือเรื่องในครอบครัว แต่คนในชุมชนและทุกภาคส่วนสามารถมีส่วนร่วมในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็ก เยาวชน และคนในชุมชน มีชีวิตที่เป็นสุขและปลอดภัย

ทั้งนี้ ด้วยความเชื่อที่ว่า แนวคิดเรื่องเพศเชิงบวก เป็นพื้นฐานเพื่อการขับเคลื่อนสู่การเป็นชุมชนและสังคม สุขภาวะทางเพศ ส่วนการจะนำแนวคิดดังกล่าวเผยแพร่ไปสู่ชุมชนได้นั้น แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ มุ่งเน้นการทำงานเสริมสร้างทัศนคติเรื่องเพศที่เหมาะสม ให้เกิดกับผู้ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย **“แนวทาง”** ดังนี้

- **ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change agent)** ได้แก่ ผู้ซึ่งมีบทบาทหลักในการปรับเปลี่ยนมุมมองเรื่องเพศให้กับผู้คนที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กและเยาวชน จุดประกายให้เกิดผู้นำการเปลี่ยนแปลงจากคนในชุมชน รวมถึงประสานการทำงานและสร้างการมีส่วนร่วมให้กับภาคีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่การทำงาน

- **ทีมชุมชน** เป็นผลจากการทำงานของผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่จะต้องสร้าง “ทีมชุมชน” ผ่านแนวคิดและมุมมองเรื่องเพศเชิงบวก ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจากหลากหลายภาคส่วน เพื่อเป็นแกนหลัก เข้ามาร่วม

วางแผนการทำงาน โดยชักชวนให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมตั้งแต่การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเรื่องเพศในชุมชนและหาทางออกที่เหมาะสม ไปสู่ความสำเร็จ คือ สุขภาวะทางเพศที่ดีด้วยกัน

- **รูปแบบหลากหลาย** แม้จะมีแนวคิดและแนวทางการทำงานร่วมกัน กระนั้นในลำดับของการปฏิบัติงานจริงในระดับชุมชน แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศเชื่อว่า แต่ละชุมชนย่อมมีสถานการณ์ปัญหาและปัจจัยแวดล้อมแตกต่างกันออกไป ดังนั้น รูปแบบการทำงานย่อมต้องมีความหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละชุมชน ตลอดจน ต้นทุนผู้นำการเปลี่ยนแปลง และทีมชุมชน อีกด้วย

- **ป้องกัน-แก้ไข** การทำงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ ร่วมกับทีมชุมชน และภาคีหน่วยงานในพื้นที่ จะต้องดำเนินงานใน 2 ลักษณะ ทั้งการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา พร้อมไปกับการช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบปัญหาได้อย่างเป็นองค์รวมในระบบบริการและส่งต่อร่วมกันของภาคีในพื้นที่

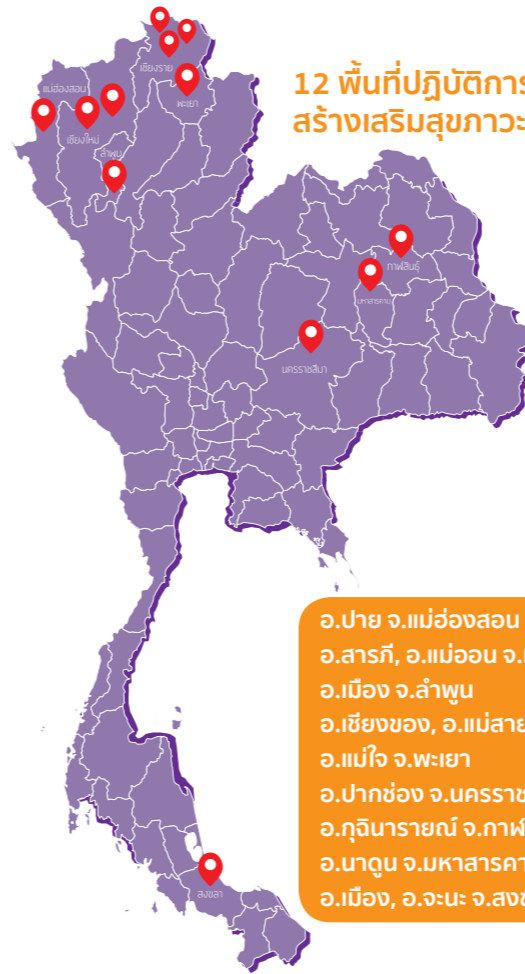
4 โมเดล 3 กลยุทธ์

ตลอดระยะเวลา 10 ปีของการสร้างชุมชนต้นแบบสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ มีภาคีผู้นำการเปลี่ยนแปลงทยอยสมทบเป็น “เพื่อนร่วมทาง” กับแผนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีข้อนำสังเกตว่าภาคีผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เข้าร่วมในระยะหลัง ประสบผลสำเร็จในการสร้างชุมชนสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศได้ในระยะเวลาอันสั้น ด้วยการศึกษาระบบการดำเนินงานจากเพื่อนภาคีผู้นำการเปลี่ยนแปลงซึ่งเดินทางบนเส้นทางสายนี้มาก่อนหน้า

ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แนวคิดและแนวทางการสร้างชุมชนสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศนั้น เป็นสิ่งที่สื่อสารถ่ายทอดกันได้ แม้ผู้ที่ไม่เคยทำงานเรื่องนี้มาก่อนหน้า ก็สามารถเรียนรู้และนำไปปรับใช้กับทั้งตนเอง ครอบครัว และชุมชนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ชุมชนต้นแบบสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ 12 พื้นที่กระจายตัวในทุกภูมิภาคของไทยภาคีผู้นำการเปลี่ยนแปลงในทุกชุมชนต่างมุ่งมั่นดำเนินภารกิจการสื่อสารมุมมองสุขภาวะทางเพศ และประสานความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ภายใต้ “โครงการย่อย” ที่มีรูปแบบการทำงานแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ชุมชน ทั้งนี้สามารถแบ่งการทำงานเป็น 4 ประเภทหลัก ได้แก่

12 พื้นที่ปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ

- อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน
- อ.สารภี, อ.แม่ฮอน จ.เชียงใหม่
- อ.เมือง จ.ลำพูน
- อ.เชียงทอง, อ.แม่สาย, อ.แม่สรวย จ.เชียงราย
- อ.แม่ใจ จ.พะเยา
- อ.ปากซ่ง จ.นครราชสีมา
- อ.ภูจินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์
- อ.นาอน จ.มหาสารคาม
- อ.เมือง, อ.จะนะ จ.สงขลา

1. **ชุมชนท้องถิ่น** เป็นรูปแบบการทำงานของ 9 พื้นที่ปฏิบัติการ ที่มีความโดดเด่นด้วยขอบเขตการทำงาน และระดับของภาคีเครือข่ายแตกต่างกันหลายบนพื้นฐานการทำงานอย่างมีส่วนร่วม และประสานการทำงานไปสู่เป้าหมายร่วมกัน

2. **การศึกษานอกโรงเรียน** เป็นรูปแบบการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศที่มุ่งเน้นการทำงานกับวัยรุ่นที่เข้าศึกษาในระบบ กศน. ซึ่งมีทั้งวัยรุ่นทั่วไปและกลุ่มแม่วัยรุ่น

3. **โรงเรียนประถมศึกษา** เป็นการสร้างรูปแบบการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพื่อเป็นการปูพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศ และเสริมทักษะชีวิตด้านสุขภาวะทางเพศก่อนเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น

4. **สถานประกอบการ** เป็นการพัฒนารูปแบบการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศให้กับกลุ่มคนทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมหลายขนาดการประกอบการ โดยมุ่งเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้บริหารงานบุคคลในกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศอย่างหลากหลาย

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ทั้ง 12 โครงการย่อย มีวิธีการทำงานที่ถือได้ว่าเป็น “กลยุทธ์” ในการสร้างชุมชนสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ 3 กลยุทธ์หลัก ได้แก่

1. กลยุทธ์จัดการกลไกภาคีเครือข่าย
2. กลยุทธ์จัดบริการสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศอย่างหลากหลาย
3. กลยุทธ์พัฒนาทักษะบุคคลด้านสุขภาวะทางเพศ

ผลลัพธ์จากการทำงานสร้างชุมชนต้นแบบสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ พิสูจน์ให้เห็นว่า แนวคิดและแนวทางการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ เป็นสิ่งที่สร้างให้เกิดขึ้นได้จริง และมีคุณประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนทุกเพศทุกวัย

หัวใจสำคัญคือ มุมมองที่ถูกทิศทาง ประกอบกับความเชื่อมั่นในศักยภาพที่มีต่อบุคคล และความร่วมมือร่วมใจกันของทุกฝ่าย ว่าจะเป็นพลังขับเคลื่อนชุมชนให้สามารถเรียนรู้เพื่อการรับมือ และเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ไม่เฉพาะแต่เรื่องเพศเท่านั้น แต่ยังหมายรวมไปถึงทุกสถานการณ์ปัญหา ด้วยวิถีคิด มุมมองและการแสวงหาต้นทุนความเข้มแข็งในชุมชน จะสามารถสร้างสรรค์สังคมสุขภาวะ และคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับสมาชิกทุกเพศทุกวัยได้ต่อไป

ต้นแบบศูนย์บริการชุมชน เพื่อ "แม่วัยรุ่น"

- ตำบลคอนแก้ว อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

"คนวัยใส" คือกลุ่มคนทำงานภาคประชาสังคม ที่มีประสบการณ์ทำงานกับเด็กและเยาวชน โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสร้างคุณค่าพลังภายใน ผ่านการฝึกอบรมและกิจกรรมสนทนากลุ่มย่อยที่เรียกว่า "สุนทรียสนทนา"

**โครงการพัฒนาต้นแบบบริการสุขภาพทาง
เพศระดับชุมชน** กลุ่มคนวัยใสมุ่งเน้นการจัดบริการ
เพื่อให้เยาวชนเข้าถึงข้อมูลความรู้ อุปกรณ์คุมกำเนิด
รวมทั้งคำปรึกษาและการช่วยเหลือรายกรณีที่เกิดปัญหา
โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มพ่อแม่วัยรุ่น ซึ่งส่วนใหญ่ต้อง
เผชิญปัญหาเพียงลำพัง และได้รับแรงกดดันจาก
ครอบครัวและชุมชนรอบข้าง โดยไม่ได้รับการดูแล
ช่วยเหลือตามสิทธิที่รัฐจัดให้ หรือแม้แต่การโอบอุ้ม
อย่างยอมรับและเข้าใจจากคนแวดล้อม

กลุ่มคนวัยใสอาศัยต้นทุนจากการทำงานในช่วงที่
ผ่านมาซึ่งมีการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย
ทั้งในระดับชุมชน อำเภอ และจังหวัด ทำให้สามารถ
เข้าถึงพ่อแม่วัยรุ่นในชุมชนจำนวนประมาณ 25 ครอบครัว
ผ่านโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคอนแก้ว และอาสา
สมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ซึ่งได้รับการเสริม
สร้างศักยภาพให้เป็นนักสื่อสารสุขภาพทางเพศ ใน
การเข้าถึงกลุ่มเยาวชนเป้าหมายกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่

กระบวนการทำงานช่วยเหลือรายกรณี (Case
management) และการจัดกลุ่มสนับสนุนเครือข่ายแม่
วัยรุ่น (Group support) ประกอบกับการประสานงาน
ภาคีเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้แม่วัยรุ่นใน
ชุมชนได้รับบริการสุขภาพที่สำคัญคือ การเข้าถึงอุปกรณ์
คุมกำเนิด สิทธิการรับบริการคุมกำเนิดกึ่งถาวรเพื่อ
ป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ และสวัสดิการสังคม ได้แก่
โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ตลอดจน
งานประสานงานเพื่อให้แม่วัยรุ่นได้รับความช่วยเหลือ
ตามความต้องการที่จำเป็น อาทิ การเชิญผู้เชี่ยวชาญ
ด้านพัฒนาการและการเลี้ยงดูเด็กมาให้ความรู้แก่
แม่วัยรุ่น เป็นต้น

นอกจากนี้ ด้วยแนวทางการทำงานเพื่อเสริมสร้างคุณค่า (Empowerment) ทำให้แม่วิัยรุ่นเกิดความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาที่ตนเองกำลังเผชิญ และกลับมาตระหนักถึงคุณค่าในตัวเองอีกครั้ง สามารถตั้งหลักวางแผนการดำเนินชีวิต ทั้งด้านการเรียน และการทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว นอกจากนี้ กลุ่มคนวัยใสยังเล็งเห็นถึงการทำงานกับครอบครัวของแม่วิัยรุ่น ทั้งที่เป็นพ่อแม่ และผู้ปกครอง รวมถึงสามีของแม่วิัยรุ่นด้วย เพื่อสร้างความเข้าใจ และร่วมหาแนวทางรับมือกับสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และร่วมโอบอุ้มจัดการแก้ไขปัญหาไปด้วยกัน

การทำงานเพื่อสร้างต้นแบบบริการสุขภาพทางเพศระดับชุมชนของกลุ่มคนวัยใส จึงถือเป็นแบบอย่างของการทำงานของคนในชุมชน เพื่อให้วิัยรุ่นในชุมชนทั้งวิัยรุ่นทั่วไป และวิัยรุ่นที่ประสบปัญหา ได้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศ สุขภาพทางเพศ และอนามัยเจริญพันธุ์ มีพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้และปรับมุมมองประสบการณ์ชีวิต และสามารถเข้าถึงสิทธิ ตาม พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวิัยรุ่น พ.ศ.2559 ได้เป็นอย่างดี

เสริมศักยภาพ อสม. สู่นักสื่อสารเรื่องเพศ

- ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ตำบลลาวี ประกอบด้วย 25 หมู่บ้าน และหมู่บ้านบริวารอีก 34 หมู่บ้าน ภูมิประเทศเป็นเขตภูเขา ปัจจุบันเป็นแหล่งปลูกชาและกาแฟที่สำคัญของไทย ผู้อยู่อาศัยประกอบด้วย 5 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ อาข่า ลาหู่ ปะกาเกอญอ ลีซู และไทยใหญ่

ชุมชนชาติพันธุ์ในพื้นที่ห่างไกล ยังสืบทอดวัฒนธรรมความเชื่อเดิม รวมทั้งเรื่องเพศ ที่คนส่วนใหญ่มองว่าสกปรก น่าอาย ไม่ควรนำมาพูดคุย กระนั้น เมื่อการสื่อสารคมนาคมสะดวกยิ่งขึ้น ทำให้การรับรู้ ค่านิยม และวิถีชีวิตของคนในชุมชนเริ่มเปลี่ยนแปลงไป เกิดช่องว่างระหว่างคนรุ่นใหม่ที่เคยเรียนในเมืองกับคนรุ่นพ่อแม่ เยาวชนขาดข้อมูลคำชี้แนะ จึงไม่เข้าใจเรื่องเพศพอจะดูแลตัวเองได้ เช่นเดียวกับคนในชุมชน เมื่อเห็นเป็นเรื่องน่าอาย ไม่กล้าพูดคุย หากความรู้ ทำให้ต้องเผชิญปัญหาทั้งด้านสุขภาพและความสัมพันธ์

กลุ่มสุขภาวะชาติพันธุ์ ตอบโจทย์ด้วยการดำเนิน **โครงการบูรณาการสุขภาวะทางเพศสู่ชุมชน** โดยการร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลลาวาวิ เพื่อเสริมความรู้และพัฒนาทักษะอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้สามารถสื่อสารความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศและสุขภาวะทางเพศ รวมทั้ง การสอดแทรกมุมมองเรื่องเพศที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมชนเผ่าแก่ครัวเรือนในความรับผิดชอบด้วย

เบื้องต้น คัดเลือก อสม. 30 คน จาก 12 หมู่บ้าน เพื่อดำเนินโครงการ “นาร์รอง” เสริมความรู้เรื่อง การดูแลสุขภาพทางเพศ อนามัยการเจริญพันธุ์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นโยบายสำคัญ อาทิ พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งพัฒนาทักษะการสื่อสารเรื่องเพศ ส่งผลให้ อสม.สามารถเผยแพร่ความรู้ให้คำแนะนำ และปรับมุมมองคนในชุมชนให้เห็นว่า

เรื่องเพศเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และความสัมพันธ์ในครอบครัวของทุกเพศทุกวัย สามารถพูดคุยกันได้ไม่แตกต่างจากเรื่องอื่นๆ สามารถดูแลสุขอนามัยตนเองเบื้องต้นได้ รวมทั้ง ประสานงานส่งต่อให้ผู้ที่ประสบปัญหาเข้าถึงบริการสุขภาพและบริการสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ กลุ่มสุขภาวะชาติพันธุ์ ยังทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน โดยการเสริมสร้างทัศนคติเรื่องสุขภาวะทางเพศ ซึ่งมีพื้นฐานความเชื่อประการหนึ่งว่า เรื่องเพศเป็นประเด็นที่ทุกคนในชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และเมื่อทุกคนได้มาพูดคุย วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาด้วยกัน ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และนำไปสู่การจัดทำแผนสุขภาพชุมชน ซึ่งจะพัฒนาสู่ข้อบัญญัติท้องถิ่นของ อบต.ได้ต่อไป

เยือนสุศาลา แหล่งเรียนรู้ ดูแลสุขภาวะเพศชุมชน

- ตำบลจุมจัง อำเภอภูหินรายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

พื้นที่ตำบลจุมจัง มีต้นทุนการทำงานที่สำคัญจากการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR-Participatory Action Research) เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานเรื่องสุขภาวะทางเพศ โดยชุมชนในช่วงก่อนหน้าสร้างให้เกิด “นักวิจัยไทบ้าน” ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีความเข้าใจและมุ่งมั่นที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะเพศในชุมชน

โดยมีกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ การจัด “พาแลงสัญจร” ที่เป็นวงสนทนาหมุนเวียนไปตามหมู่บ้านต่างๆ ในช่วงคำพูดคุยถึงความห่วงใยที่มีต่อเด็กและเยาวชนร่วมกับคนในหมู่บ้านระหว่างการรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและชักชวนให้มีส่วนร่วมในการดูแลแก้ปัญหาเรื่องเพศให้กับเด็กและเยาวชน ถือเป็น การสร้างสรรค์รูปแบบการทำงานให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นในภาคอีสาน

การดำเนินงานโครงการสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ ในตำบลจุมจัง ยังมีการทำงานเชื่อมประสานทั้งในระดับ ตำบล และอำเภอ ซึ่งภาคีเครือข่ายร่วมงานกันอย่างเข้มแข็งภายใต้**กลไกบูรณาการ 3 ประสาน ประกอบด้วย โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชภูหินรายณ์ เทศบาลตำบลจุมจัง และชุมชน (กลุ่มฮักหนองแ้ว)** กระทั่งอำเภอภูหินรายณ์ได้รับการรับรองเป็น “อำเภออนามัยเจริญพันธุ์” เมื่อปี 2558

ด้วยต้นทุนดังกล่าว จึงพัฒนาต่อยอดมาสู่การทำงาน บูรณาการ ระหว่างชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงพยาบาล ภายใต้ชื่อ “คณะทำงานด้านสุขภาวะทางเพศ” เพื่อสร้างให้เกิด **“เยือนสุศาลา”** เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การทำงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ ใน 4 พื้นที่ ได้แก่ บ้านจุมจัง บ้านโคกกลาง บ้านนาสีนวล (หนองแสดและนาเหนือ) และบ้านหนองแ้ว โดยใช้

กลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ขับเคลื่อนการทำงานสุขภาวะทางเพศในชุมชน ทุกกลุ่มวัย ภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันแก้ไขปัญหา การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น และปณิธานที่ว่า “เราจะร่วมดูแลกัน ตั้งแต่ครรภ์มารดาจนถึงเชิงตะกอน” ที่วางไว้ร่วมกัน

นอกจากเป็นแหล่งเรียนรู้ดูงานสำหรับผู้สนใจงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศในชุมชนแล้ว เวิร์กช็อปยังมีบทบาทในการเป็นศูนย์บริการของชุมชน โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ครู ผู้นำชุมชน แกนนำเยาวชนที่ผ่านการอบรมปรับฐานคิดเรื่องเพศ และเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องสุขภาพทางเพศ อนามัยเจริญพันธุ์ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง เป็นแกนหลักในการสื่อสารข้อมูลความรู้แก่เด็ก เยาวชน และคนในชุมชน รวมทั้งช่วยประสานงานช่วยเหลือส่งต่ออย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ที่ประสบปัญหาได้รับบริการอย่างเหมาะสม

คณะทำงานด้านสุขภาวะทางเพศตำบลจุมจัง ยังมีส่วนร่วมกันจัดทำแผนการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ เพื่อให้เกิดกิจกรรมการป้องกันและช่วยเหลืออย่างเป็นรูปธรรม และมีความต่อเนื่องอีกด้วย

วัยรุ่นพันธุ์ใหม่ ใส่ใจสุขภาพทางเพศ

• อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

กลุ่มเด็กริมโขง มีประสบการณ์ทำงานเสริมศักยภาพเยาวชน รวมทั้งงานป้องกันและช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวีในพื้นที่มาอย่างยาวนาน อีกทั้งยังมีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและประชาสังคมในจังหวัดเชียงรายอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ทำให้ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากคนในชุมชน

เพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัย ส่งเสริมการเรียนรู้สุขภาพทางเพศ และพัฒนาเยาวชนให้มีศักยภาพในการสื่อสารเรื่องเพศ กลุ่มเด็กริมโขงได้ดำเนิน **โครงการวัยรุ่นพันธุ์ใหม่เข้าใจเรื่องเพศเพื่อสุขภาพที่ดี** ด้วยความร่วมมือกับ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ครู ศึกษานิเทศก์และกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) สภากาเด็กและเยาวชน และภาคีเครือข่ายอื่นๆ ในพื้นที่ ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวังและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบปัญหา

ศูนย์ Small Smile คือจุดบริการภายในชุมชนด้วยบรรยากาศเป็นมิตร ด้านหน้าศูนย์เป็นร้านขายกาแฟและน้ำปั่น เพื่อให้ดูกลมกลืนกับชุมชนและไม่เป็นทางการจนเกินไป มุ่งเน้นให้เป็นพื้นที่พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็น สร้างการเรียนรู้และความเข้าใจเรื่องสุขภาวะทางเพศสำหรับเยาวชน โดยให้ความสำคัญกับการรักษาความลับและการทำงาน

พัฒนาเยาวชนเชิงบวก ภายในศูนย์มีสื่อความรู้ให้ผู้มารับบริการสามารถค้นคว้าด้วยตนเอง มีเยาวชนและอาสาสมัครให้คำแนะนำเบื้องต้น รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ เช่น ถุงยางอนามัย ถุงอนามัย ฯลฯ ในกรณีเยาวชนประสบปัญหาท้องไม่พร้อมหรือปัญหาความรุนแรงทางเพศ ทีมงานสามารถให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และส่งต่อ หน่วยบริการในอำเภอเชียงของ และจังหวัดเชียงราย

กลุ่มเคียงริมโขง ยังมีการพัฒนาแกนนำเยาวชนตำบลห้วยซ้อ ทั้งเยาวชนในโรงเรียนและในชุมชน ให้มีทักษะการสื่อสารเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่เพื่อนๆ ได้ และหากพบเพื่อนวัยรุ่นประสบปัญหา แกนนำเยาวชนสามารถส่งต่อให้พี่ๆ ทีมเคียงริมโขงรับไปดำเนินการต่อ รวมทั้งมีกิจกรรมเสริมความรู้ให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง เรื่องพัฒนาการและวิถีวัยรุ่น ซึ่งจะช่วยให้สามารถสื่อสารกับลูกเชิงบวก เพื่อลดช่องว่างการพูดคุยเรื่องเพศภายในครอบครัว

นอกจากนี้ กลุ่มเคียงริมโขงยังมีความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมดำเนินงานด้วยกลไกคณะทำงานตำบล 4 ชน และผลักดันนโยบายสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศผ่านกองทุนสุขภาพตำบลอีกด้วย

วิจัย PAR เสริมความแข็งแกร่ง

ชุมชนสุขภาวะทางเพศ

- ตำบลเวียงเหนือ อำเภอป่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

คณะทำงานด้านเด็กและเยาวชนตำบลเวียงเหนือ หรือ ที่เรียกกันว่า “คณะทำงานเสื้อม่วง” คือ กลุ่มคนที่ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อาสาสมัครสาธารณสุข ครู ผู้นำชุมชน กลุ่มภาคประชาสังคม และแกนนำเยาวชน พวกเขาใช้ *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในชุมชน (PAR-Participatory Action Research)* เป็น เครื่องมือสานพลังคนในชุมชนให้มาร่วมกันสร้างสุขภาวะทางเพศในท้องถิ่นบ้านเกิดของตนเอง

ชาวตำบลเวียงเหนือ ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ ไทยล้านนา ไทยใหญ่ ปะกาเกอญอ ลีซู ลาหู่ ฯลฯ มี ประสบการณ์เรียนรู้ผ่านโครงการเรื่องเพศพูดได้-ด้วยความเข้าใจและเท่าทัน ดำเนินงานโดยกลุ่มแบ่งฝัน บันใจ เมื่อปี 2555-2556 เน้นการทำงานสร้างแกนนำ สื่อสารสุขภาวะทางเพศจนเกิด “คณะทำงานเสื้อม่วง” ที่คนในชุมชนรับรู้ว่าจะสามารถให้คำแนะนำปรึกษาเรื่อง สุขภาพและสุขภาวะทางเพศ เมื่อกลุ่มแบ่งฝันบันใจ ขยับบทบาทไปเป็น “พี่เลี้ยง” ร่วมกับ อบต.เวียงเหนือ และ รพ.สต. 2 แห่ง (เวียงเหนือ และเมืองน้อย) คณะ ทำงานเสื้อม่วงจึงเลือกใช้การวิจัย PAR เพื่อพัฒนา ศักยภาพให้กับทีมงาน ควบคู่ไปกับการทำความเข้าใจ สถานการณ์ปัญหาเรื่องเพศของชุมชน และหาทาง ป้องกันแก้ไข

หลังผ่านการฝึกอบรมจนเข้าใจวิธีการ และเครื่องมือ วิจัย PAR คณะทำงานเสื้อม่วงสวมบทบาทเป็น “นักวิจัย

ชุมชน” พวกเขาแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยใจที่ช่วยกันตั้งขึ้น “อะไรคือปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารเรื่องเพศใน ครอบครัวและชุมชน” โดยการเจาะกลุ่มเป้าหมายที่ หลากหลาย ทั้งเด็กเยาวชน ผู้ปกครอง ชาวบ้านใน ชุมชน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับ ตำบล มีการเยี่ยมบ้านเพื่อพูดคุยเป็นรายบุคคล และ การตั้งกลุ่มสนทนาใน 4 หมู่บ้าน โดยการนัดหมาย ผู้ให้ข้อมูลในช่วงเวลาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ที่ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

ผลจากการรวบรวมข้อมูลศึกษาวิจัยพบว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่ไม่พูดคุยเรื่องเพศ เพราะมีมุมมองที่ไม่ถูกต้อง โดยมองว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องส่วนตัวไม่ควรนำมาพูดคุย ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ ขาดความเข้าใจและข้อมูลที่ถูกต้อง ทำให้ไม่สามารถดูแลตัวเองและคนในครอบครัวให้มีสุขภาพและสุขภาวะทางเพศที่ดีได้

สิ่งที่ได้จากการทำวิจัย PAR คือ ทีมนักวิจัยชุมชนเข้าใจสถานการณ์ปัญหาเรื่องเพศของชุมชนได้อย่างชัดเจน นำไปสู่การวางแผนปฏิบัติการเพื่อการรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้น มากไปกว่านั้นคือการที่คณะทำงานเสื่อม่วง ซึ่งเป็นคนในชุมชนได้เข้าใจถึงกระบวนการในการทำความเข้าใจกับสถานการณ์ปัญหาและเห็นวิธีการทำงานร่วมกับผู้คนจากหลายภาคส่วนในชุมชนจะได้มาร่วมคิดและลงมือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างตรงจุด นับเป็นพื้นฐานสำคัญของกระบวนการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่สร้างความเข้มแข็งจากพลังของคนเล็กคนน้อยได้สมดังเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน

"หมู่บ้านต้นแบบ" สร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ

- ตำบลพระธาตุ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม

เครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม เป็นกลุ่มภาคประชาสังคม ที่มีประสบการณ์ทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการติดเชื้อเอชไอวี และการเสริมสร้างศักยภาพเยาวชนในงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ โดยช่วงก่อนหน้านีทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในระดับตำบล และอำเภอ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้สุขภาวะทางเพศในชุมชนที่ปรับเปลี่ยนกิจกรรมเชิงประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นมาใช้สื่อสารแนวคิดเรื่องเพศเชิงบวก อาทิ การแสดงโปงลาง และงานวัด เป็นต้น

สำหรับ **โครงการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบสุขภาวะทางเพศที่ดีและปลอดภัย** มุ่งสร้างให้เกิดตัวอย่างการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศในระดับหมู่บ้านผ่านกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) แกนนำเยาวชน และผู้ให้บริการจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน คนในชุมชน มีมุมมองเรื่องเพศเชิงบวก ครอบคลุมสามารถสื่อสารและให้คำแนะนำแก่บุตรหลานอย่างเหมาะสม และทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ บริการสุขภาพและบริการสังคมของหน่วยงานต่างๆ ได้โดยสะดวก ซึ่งดำเนินโครงการนำร่องใน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหนองจิก และบ้านดงน้อย

เครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับโรงพยาบาลนาइन และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) บ้านโพธิ์ทอง โรงเรียนนาइन

ประชาสรรค์ และกองสวัสดิการสังคม และกองการสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) พระธาตุ เพื่อเป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนการทำงานให้กับ อสม. และแกนนำเยาวชน ทั้งการให้คำชี้แนะ และช่วยเสริมข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพทางเพศ อนามัยการเจริญพันธุ์ รวมทั้งนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้อง

ขณะที่ อสม. และแกนนำเยาวชน ซึ่งผ่านการเสริมสร้างศักยภาพในงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ เป็นกลุ่มที่อยู่ในชุมชน จึงสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายคือเด็ก เยาวชน และครอบครัวอย่างใกล้ชิดและทั่วถึงทำหน้าที่สื่อสารประชาสัมพันธ์บริการของหน่วยงานให้เป็นที่รับรู้ สามารถให้คำแนะนำและข้อมูลเบื้องต้นตลอดจนการประสานงานส่งต่อ เพื่อให้ผู้ประสบปัญหาได้เข้าถึงบริการความช่วยเหลือทั้งในระดับตำบลและอำเภออย่างเป็นระบบ อีกทั้งทีมชุมชนยังมีการบันทึกข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ให้เห็นภาพรวมของสถานการณ์ปัญหา และสามารถนำไปจัดทำแผนสุขภาวะทางเพศของชุมชน และเปิดพื้นที่ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนให้เป็นพื้นที่สร้างเสริมสุขภาวะทางเพศด้วยชุมชนเพื่อชุมชนต่อไป

สร้างกลไกช่วยเหลือเกื้อกูล แบบธรรมชาติ

- ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

ชุมชนที่สมาชิกมีจิตเมตตา ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มองเด็กและเยาวชนในชุมชนว่าเป็นเหมือนลูกหลาน ที่ทุกคนต้องช่วยกันเฝ้าระวัง ดูแล และให้ความช่วยเหลือเมื่อพวกเขาประสบปัญหา คือชุมชนในพื้นที่ทุกคน ย่อมอยากให้เกิดขึ้น

สำนักข่าวเด็กและเยาวชนจังหวัดพะเยา ภายใต้ การดำเนินงานร่วมกับแผนงานสร้างเสริมสุขภาวะ ทางเพศ ใน *โครงการกลไกการช่วยเหลือเกื้อกูลแบบ ธรรมชาติในชุมชน* ด้วยความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย สำคัญ ประกอบด้วย โรงพยาบาลแม่ใจ สำนักงาน สาธารณสุขอำเภอแม่ใจ และโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล (รพ.สต.) บ้านเหล่า และดงอินตา ทำ หน้าที่เป็น “พี่เลี้ยง” คอยให้คำปรึกษาชี้แนะ และเสริม ศักยภาพแก่คณะทำงานกลไกช่วยเหลือเกื้อกูลแบบ ธรรมชาติ

ทั้งนี้ คณะทำงานกลไกช่วยเหลือเกื้อกูลแบบธรรมชาติ เป็นการรวมตัวของภาคส่วนต่างๆ ในชุมชน อาทิ ครู อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) แพทย์ ชุมชน สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัคร กู้ภัย แกนนำเยาวชน ซึ่งผ่านการอบรมปรับฐานคิด มุมมองเรื่องเพศเชิงบวก และการเสริมความรู้เรื่อง สุขภาพทางเพศ อนามัยเจริญพันธุ์ โรคติดต่อทางเพศ สัมพันธ์ รวมถึงกฎหมายนโยบาย และหน่วยงานที่ รับผิดชอบภารกิจ นอกจากนี้ ยังได้รับการเสริมทักษะ ให้คำปรึกษาเบื้องต้นและการปรึกษาทางเลือกด้วย

ด้วยความรู้ความเข้าใจเรื่องสุขภาวะทางเพศอย่างรอบด้าน สมาชิกในคณะทำงานกลไกช่วยเหลือเกื้อกูลแบบธรรมชาติ ทำหน้าที่ให้ข้อมูลเรื่องสุขภาพทางเพศให้คำปรึกษาเบื้องต้น และจัดบริการอุปกรณ์คุมกำเนิดในชุมชน ด้วยรูปแบบการทำงานตามธรรมชาติตั้งแต่การพูดคุยระหว่างบุคคล การให้บริการ ณ บ้านของอสม. หรือ จุดรวมตัวต่างๆ ของชุมชน เป็นต้น เพื่อช่วยให้เด็ก เยาวชน และคนในชุมชน ได้รับข้อมูลความรู้เรื่องสุขภาวะทางเพศที่ถูกต้อง สามารถดูแลตนเองและครอบครัวให้มีความปลอดภัย

นอกจากนี้ คณะทำงานกลไกช่วยเหลือเกื้อกูลแบบธรรมชาติ ยังทำหน้าที่เฝ้าระวังพฤติกรรมเยาวชน และสภาพแวดล้อมของครอบครัว ให้คำแนะนำ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในการประสานงานส่งต่อผู้ประสบ

ปัญหา เพื่อให้สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีในพื้นที่อย่างทันท่วงที และเป็นองค์รวม (กาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ) อีกทั้งกลไกหน่วยงานในระดับตำบลยังร่วมกันจัดทำธรรมนูญสุขภาพท้องถิ่น เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องด้านสุขภาพทางเพศอย่างเป็นรูปธรรมอีกด้วย

ขยายผล อปท. สร้างเสริมสุขภาวะเพศ

- อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

แม่สายเป็นอำเภอชายแดน ที่สังคมและเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากการเติบโตด้านการค้าชายข้ามเขตแดนไทย-พม่า ผลกระทบที่ตามมาคือ ปัญหายาเสพติด โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การล่วงละเมิดทางเพศ และท้องไม่พร้อมในวัยรุ่น รวมถึงความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการสุขภาพและประชาชนกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่

กลุ่มโครงการสตรีนานาชาติพันธุ์ ดำเนิน **โครงการพัฒนาศักยภาพกลไกทำงานสร้างสุขภาวะทางเพศระดับตำบล** มุ่งขยายผลการทำงานขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศในชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรบริการส่วนตำบลโป่งงาม เพื่อเป็นต้นแบบให้กับตำบลห้วยไคร้ ซึ่งอยู่ในพื้นที่อำเภอเดียวกัน และมีสถานการณ์ปัญหา

หลายอย่างที่คล้ายคลึงกัน ผลสำเร็จของงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศที่ตำบลโป่งงาม คือภาคีเครือข่ายมีความเข้าใจประเด็นปัญหาและมีแนวทางการแก้ไข โดยมีการบรรจุงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศเป็นข้อบัญญัติของ อบต.

กระบวนการทำงาน เน้นการประสานความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเพื่อมาเป็นพี่เลี้ยงให้กับตำบลห้วยไคร้ ไม่ว่าจะเป็น อบต.โป่งงาม โรงพยาบาลแม่สาย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อให้คำชี้แนะ และเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาวะทางเพศ อนามัยเจริญพันธุ์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมทั้งการสนับสนุนบริการสุขภาพและสังคมที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน และคนในชุมชน ภายใต้กลไกคณะทำงานบูรณาการป้องกันแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

นอกจากนี้ ยังมีการจัดฝึกอบรมเพื่อปรับฐานคิด มุมมองด้านสุขภาวะทางเพศให้กับบุคลากรใน อบต. และหน่วยงานในตำบลห้วยไคร้ อาทิ นักพัฒนาชุมชน นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักการศึกษา อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ครู แกนนำเยาวชน เป็นต้น เพื่อให้ทุกคนมีความรู้และมุมมองการสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ รวมทั้งเข้าใจถึงภารกิจของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ทำให้สามารถสื่อสารความรู้ด้านสุขภาวะทางเพศ สิทธิสุขภาพในระบบบริการสุขภาพและสังคม ให้ประชาชนในตำบลห้วยไคร้ได้รับรู้รับทราบ รวมทั้งการประสานงานเพื่อช่วยเหลือส่งต่อกรณีมีผู้ประสบปัญหาเรื่องเพศ ซึ่งนับว่าเป็นการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิด้านสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ทุกกลุ่มวัย รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ด้วย

ที่สำคัญ เทศบาลตำบลห้วยไคร้ เกิดแนวทางการจัดทำธรรมนูญสุขภาพ เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศในชุมชนได้ต่อไป อันเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักรู้และให้ความสำคัญกับการจัดการแก้ไขปัญหาในระดับชุมชนท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม และบูรณาการงานทุกหน่วยงานตามบริบทพื้นที่

สื่อ สนุก สุขภาวะเพศ

- อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มไม่ขีดไฟ มีประสบการณ์ทำงานส่งเสริมสิทธิเด็กและเยาวชน โดยใช้กระบวนการสร้างทักษะชีวิต ควบคู่กับการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา และการขยายความเข้าใจเรื่องสุขภาวะทางเพศสู่ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานที่ดูแลเด็กและเยาวชน อาทิ โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)

โครงการสื่อ สนุก สุขภาวะ เพิ่มพื้นที่สื่อสารเรื่องเพศเชิงบวกในชุมชน กลุ่มไม่ขีดไฟใช้การสร้างชุดสื่อที่มีเนื้อหาด้านสุขภาพทางเพศ เป็นเครื่องมือสร้างการเรียนรู้ และการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ โดยเริ่มต้นจากการประสานงานกับ 8 โรงเรียนในพื้นที่ เพื่อนำนักเรียนชั้นมัธยมต้นและคุณครู มาร่วมพูดคุยในรูปแบบการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อให้ นักเรียนสะท้อนสถานการณ์ปัญหาและความต้องการ

ชุดสื่อเพื่อการเรียนรู้เพศศึกษา ทำให้พบว่า นักเรียนยังขาดแหล่งข้อมูลความรู้ เข้าไม่ถึงอุปกรณ์คุมกำเนิด อีกทั้งบรรยากาศแวดล้อมไม่เอื้อให้เกิดการพูดคุยเรื่องเพศ ดังนั้น ชุดสื่อที่ทุกคนเห็นว่ามันจะเป็นประโยชน์ได้แก่ สื่อเกม ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้คู่ไปกับความสนุกสนานได้ด้วย

ด้วยข้อมูลดังกล่าว กลุ่มไม่ขีดไฟจึงได้ประสานกับผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลสุขภาพ การออกแบบเนื้อหาและออกแบบสื่อเกม อาทิ เจ้าหน้าที่จาก รพ.สต. ครูครอบครัวของนักเรียนในชุมชน นักวาดภาพประกอบ นักพัฒนาเกมการเรียนรู้ จนได้ชุดการ์ดเกมต้นแบบประกอบด้วย 4 เกม ได้แก่ 1. จับคู่ภาพ 2. Gender เกม 3. ท้องแล้วไปไหน 4. Twenty Sperm จากนั้น นำเกมไปทดสอบการใช้งานกับเด็กๆ ในโรงเรียนทั้งนักเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษา ประมาณ 700 คน

ชุดการ์ดเกมได้รับการออกแบบเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และเปิดพื้นที่สร้างสรรค์ให้เด็กและเยาวชนเกิดความคุ้นเคยกับการพูดคุยเรื่องเพศในแง่มุมมองความรู้ การแลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างกัน ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจและมุมมองเรื่องเพศผ่านประสบการณ์ตรงของผู้เล่นเกม และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ขณะเดียวกัน การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ก็เป็นการสื่อสารโครงการ และแนวคิดในการดำเนินโครงการ ให้เป็นที่รับรู้ในวงกว้าง ส่วนเด็กและเยาวชนที่ร่วมโครงการก็ได้รับรู้ถึงแหล่งที่จะขอคำแนะนำปรึกษา และความช่วยเหลือกรณีประสบปัญหา ถือเป็นส่งเสริมการเข้าถึง และพัฒนาระบบบริการสุขภาพและสังคม ทั้งในฝั่งของผู้ให้บริการและผู้รับบริการไปพร้อมๆ กัน

กศน.พูดเรื่องเพศอย่างปลอดภัย

• อำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นคนที่ต้องการเพิ่มพูนคุณวุฒิการศึกษา ทว่า ปัจจุบัน กศน.กลายเป็นระบบการศึกษาที่รองรับวัยรุ่นซึ่งไม่สามารถอยู่ในระบบการศึกษาภาคปกติ ในศูนย์ กศน.ทั้ง 6 แห่งของอำเภอแม่อนก็เช่นกัน ที่พบว่ามียุวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าเรียนถึง 245 คน และมีนักศึกษาหญิงร้อยละ 30 เป็น “แม่วัยรุ่น”

หลักสูตรและแนวทางจัดการเรียนการสอนของ กศน.เดิมที่ถูกออกแบบขึ้นสำหรับคนวัยทำงาน และไม่ได้มีประเด็นสุขภาพทางเพศบรรจุอยู่ เมื่อวัยรุ่นเข้ามาศึกษาต่อในระบบนี้ พวกเขาจึงขาดการเสริมความรู้ทัศนคติ และทักษะด้านการสร้างเสริมสุขภาพทางเพศ หรือ การดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม เพื่อช่วยปรับลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยเฉพาะเยาวชนหญิงที่เป็น “แม่วัยรุ่น” ซึ่งอยู่ในสภาวะต้องเผชิญแรงกดดันจากคนรอบข้างที่ตัดสินตีตราพวกเธอว่า ทำก่อนวัยอันควร

เรียนการสอนและกิจกรรมที่สร้างการเรียนรู้เรื่อง สุขภาวะทางเพศให้กับนักศึกษา เพื่อให้เยาวชนเข้าถึง ข้อมูลความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ปลอดภัยการเข้าถึงและ ใช้อุปกรณ์คุมกำเนิดได้อย่างถูกวิธี และการตัดสินใจ เข้ารับบริการที่เหมาะสมได้ด้วยตนเอง

นอกจากนี้ ยังมีการจัดบริการที่เป็นมิตร ในรูปแบบ กิจกรรมและบริการที่สอดคล้องกับความต้องการ ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มแม่วัยรุ่น ซึ่งต้องการความ ช่วยเหลือรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเรียน การพัฒนา ทักษะวิชาชีพ ความรู้ความเข้าใจและคำแนะนำ ปรีกษาเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว และการเลี้ยงดูลูก เป็นต้น

โครงการ กศน.พุดเรื่องเพศอย่างปลอดภัย จึงถือเป็นต้นแบบการทำงานร่วมกับกลไกระบบอนามัย เจริญพันธุ์อำเภอแม่ฮ่องสอน ที่สอดคล้องกับภารกิจด้านการ ศึกษาสำหรับแม่วัยรุ่น ซึ่งได้รับการบัญญัติใน พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 ได้เป็นอย่างดี

มูลนิธิพัฒนาศักยภาพชุมชน (North Net Foundation) ดำเนิน **โครงการ กศน. พุดเรื่องเพศอย่างปลอดภัย** ในศูนย์ กศน.6 แห่งของอำเภอแม่ฮ่องสอน โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่าย สหวิชาชีพในอำเภอแม่ฮ่องสอน ภายใต้กลไก “คณะกรรมการอนามัยเจริญพันธุ์อำเภอแม่ฮ่องสอน” รวมทั้งภาคีเครือข่ายใน ระดับจังหวัด เพื่อสนับสนุนการทำงานให้กับครู กศน. รวมทั้งการเชื่อมประสานบริการและความช่วยเหลือสำหรับ เยาวชน

ครู กศน.ทั้ง 6 แห่ง ได้รับการเสริมศักยภาพ เพื่อให้มีความเข้าใจการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ และมุมมอง ต่อเรื่องเพศของวัยรุ่น โดยเฉพาะกลุ่มแม่วัยรุ่น รวมถึง ทักษะการให้คำปรึกษาทางเลือกเบื้องต้นการออกแบบการ

โรงเรียนสุภาพะทางเพศ เด็กประถม

- อำเภอเมือง, อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

โรงเรียนสุภาพะทางเพศระดับประถมศึกษา คือ โครงการที่ “*กลุ่มมานีมานะ*” ซึ่งมีประสบการณ์ทำงาน ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน ริเริ่มขึ้นเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศ รวมทั้งทักษะชีวิตให้กับเด็กนักเรียนอย่างสอดคล้องกับช่วงวัย โดยการสนับสนุนโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน 2 แห่งในจังหวัดสงขลา ได้แก่ โรงเรียนสุทธีรักษ์ และโรงเรียนศิริพงศวิทยา ให้เป็นต้นแบบโรงเรียนสุภาพะทางเพศ

การดำเนินโครงการ เริ่มจากการประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเป็นโรงเรียนสุภาพะทางเพศ และพร้อมจะเปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้พัฒนาศักยภาพการทำงานสร้างเสริมสุภาพะทางเพศ โดยกลุ่มมานีมานะมีการจัดฝึกอบรมบุคลากรครู เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเรื่องสุภาพะทางเพศ ทักษะการสื่อสารเรื่องเพศ และการสร้างสรรค์สื่อเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กในช่วงวัยต่างๆ

นอกจากนี้ แต่ละโรงเรียนยังร่วมกับกลุ่มมานีมานะ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ และติดตามผลการทำงานอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งระบบการจัดการเรียนการสอน การเปลี่ยนแปลงในตัวครู และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักเรียน รวมทั้งมีการถอดบทเรียนเพื่อสร้างชุดความรู้จากประสบการณ์ทำงาน

ความร่วมมือดังกล่าว ส่งผลให้ครูสามารถออกแบบ และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ทั้งในรูปแบบ การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริม เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศวิถีศึกษา และสุภาพะทางเพศ อาทิ จัดมุมความรู้ให้นักเรียนศึกษา ค้นคว้าด้วยตัวเอง กิจกรรมค่ายสุภาพะทางเพศ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสุภาพะทางเพศในงานปัจฉิมนิเทศ เพื่อเตรียมพร้อมนักเรียนสำหรับการเติบโตเป็นวัยรุ่น และต้องย้ายโรงเรียนเพื่อเข้าเรียนในระดับชั้นมัธยม เป็นต้น คุณครูยังสามารถให้คำแนะนำปรึกษาดูแลเด็กในเรื่องเพศ และส่งต่อบริการยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย

ผลจากการดำเนินโครงการโรงเรียนสุขภาวะทางเพศ พบว่า เด็กนักเรียนสามารถดูแลตัวเองได้ เคารพความแตกต่างหลากหลาย และ อยู่ร่วมกับเพื่อนโดยไม่ล้อเลียนเพื่อนๆ เรื่องเพศ และกล้าที่จะพูดคุยสอบถามจากคุณครูเมื่อเกิดความสงสัย ตลอดจนรู้วิธีที่จะค้นหาความรู้ที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

นอกจากนี้ ทางโรงเรียนยังมีการทำกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศให้กับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจและดูแลให้คำแนะนำบุตรหลานได้ในทิศทางที่สอดคล้องกันระหว่างบ้านและโรงเรียน นับเป็นการส่งเสริมปัจจัยแวดล้อมที่มีผลกับเด็กโดยตรง และสร้างความร่วมมือภายใต้กติกาดูแลช่วยเหลือนักเรียนอีกทางหนึ่ง

HR นักสื่อสารสุขภาวะเพศ

• อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

มูลนิธิรักษไทย มีประสบการณ์ทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในพื้นที่ภาคเหนือมาอย่างยาวนาน **โครงการป้องกันและแก้ไขเรื่องการจัดสรรภัก์ในวัยรุ่น ท้องไม่พร้อม/ความรุนแรงทางเพศในสถานประกอบการ** จึงเป็นการต่อยอดการทำงาน โดยหันมามุ่งเน้นการเสริมสร้างสุขภาวะทางเพศให้กับผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ ซึ่งที่ผ่านมา ประชากรกลุ่มดังกล่าวขาดข้อมูลความรู้เรื่องการดูแลสุขภาวะทางเพศ และอนามัยการเจริญพันธุ์ เนื่องจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีช่องว่างและข้อจำกัดในการสร้างความร่วมมือ และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มวัยในสถานประกอบการ

โครงการฯ ร่วมมือกับสถานประกอบการ 4 แห่ง ที่มีขนาดการประกอบการแตกต่างกันไป ตั้งแต่โรงงานที่มีพนักงานจำนวนไม่ถึง 100 คน ไปจนถึงโรงงานขนาดใหญ่ที่มีพนักงานจำนวนมากถึง 3,000 คน โดยการทำงานมุ่งเน้นการประสานความร่วมมือกับส่วนงานด้านการบริหารบุคคล (Human resource-HR) และเสริมศักยภาพให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลเป็น “นักสื่อสารสุขภาวะทางเพศ” ที่เข้าถึงพนักงานกลุ่มต่างๆ และปรับสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพและสวัสดิการด้านสุขภาวะทางเพศ

เอชอาร์ (HR) นักสื่อสารสุขภาวะทางเพศ จึงเป็น คนในสถานประกอบการที่มีมุมมองเข้าใจแนวทางการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ และสามารถให้คำแนะนำปรึกษาเรื่องเพศและอนามัยเจริญพันธุ์แก่เพื่อนพนักงาน รวมทั้งสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการภายในสถานประกอบการ โดยมีการสำรวจ

สถานการณ์ปัญหาและความต้องการจำเป็นจากพนักงาน พบว่าสิ่งที่พนักงานยังขาด อาทิ บริการตรวจมะเร็งปากมดลูก ข้อมูลการคุมกำเนิดที่เหมาะสม จุดบริการถุงยางอนามัย และข้อมูลเครือข่ายบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมในพื้นที่ เป็นต้น

นอกจากการทำงานโดยตรงกับสถานประกอบการแล้ว มูลนิธิริรักษ์ฯ ไทยยังสนับสนุนให้เกิดกลไกคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วยภาคีเครือข่ายจากภายนอก ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บ้านพักเด็ก สำนักงานประกันสังคม แรงงานจังหวัด องค์กรพัฒนาเอกชน สาธารณสุขจังหวัด เพื่อช่วยเป็นที่ปรึกษาให้กับสถานประกอบการ โดยทุก 2 เดือน คณะทำงานจะมีการติดตามความก้าวหน้า และหนุนเสริมการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่ของสถานประกอบการแต่ละแห่ง

ด้วยรูปแบบและวิธีการดำเนินงานดังที่กล่าวมา จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศเพื่อให้นักกลุ่มคนทำงานในสถานประกอบการสามารถเข้าถึงสิทธิด้านข้อมูลข่าวสารและบริการสุขภาพทางเพศได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ภายใต้ข้อจำกัดและข้อท้าทายของการผลักดันพระราชบัญญัติป้องกันแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 ให้ปฏิบัติจริงได้ในสถานประกอบการ

มูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.)

เริ่มดำเนินงานครั้งแรกในปี 2545 โดยมีปรัชญาการทำงาน ได้แก่ สุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ ถือเป็นหัวใจสำคัญของสุขภาพผู้หญิง และสิทธิในสุขภาพทางเพศและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์เป็นสิทธิมนุษยชนของคนทุกคน

วิสัยทัศน์ของ สคส.คือ อยากเห็นสังคมไทยยอมรับและตระหนักในสิทธิทางเพศ และสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์

การดำเนินงานตลอดระยะเวลาที่สิบปีที่ผ่านมา อยู่ภายใต้กรอบแนวคิดหลัก 3 ประการคือ แนวคิดเพศภาวะ (Genders), เพศวิถี (Sexualities) และสิทธิมนุษยชน (Human Rights)

สคส. เชื่อว่า การขับเคลื่อนสังคมไทยไปสู่การเป็นสังคมที่มีความตระหนักว่าสิทธิทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์เป็นเรื่องพื้นฐานของชีวิตที่มีคุณภาพ ต้องเป็นการขับเคลื่อนบนความเข้าใจว่า คนในสังคมมีวิถีทางเพศที่แตกต่างและหลากหลาย (Sexualities) และต้องคำนึงว่าชีวิตทางเพศของคนในสังคมเป็นสิ่งที่ได้รับอิทธิพลจากระบบความเชื่อและคุณค่าหลายระบบ

ทั้งนี้ ระบบที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือระบบความเชื่อและคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับภาวะความเป็นผู้หญิง/ ความเป็นผู้ชาย (Genders) รวมทั้งต้องคำนึงว่าความแตกต่างหลากหลายเหล่านี้ ไม่ใช่สิ่งผิดปกติ สามารถแปรเปลี่ยนตามกาลเวลาและประสบการณ์ในชีวิต รวมถึงต้องตระหนักว่าสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์จะดีไม่ได้ หากการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ยังดำรงอยู่ในสังคม

วัตถุประสงค์การทำงาน ประกอบด้วย

1. สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องสิทธิและสุขภาพผู้หญิง
2. ดำเนินการให้ความรู้เรื่องสุขภาพที่เหมาะสมกับผู้หญิงกลุ่มต่างๆ
3. สนับสนุนให้ผู้หญิงทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ
4. ศึกษาวิจัยและเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยเจริญพันธุ์ของผู้หญิง
5. ดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์ หรือ ร่วมมือกับองค์การการกุศลอื่นๆ เพื่อส่วนรวมของสังคม

มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง
 86/58 ซอย 5 โครงการวิชน์ สมาร์ท ซิตี ถนนครอินทร์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี 11000
 โทรศัพท์: 0 2525 4922 (-23) อีเมล: www.whaf.or.th